

RAADSVOORSTEL

Datum raadsvergadering 25 februari 2025
Zaaknummer raadsvoorstel 1057424
Portefeuillehouder Melsen

Onderwerp

Actualisatie archeologiekkaart

Voorgesteld besluit

1. De archeologische beleidskaart 'Verdronken en teruggewonnen: actualisatie van de archeologiekarten van de gemeenten Etten-Leur, Oosterhout, Moerdijk en Drimmelen' met bijbehorend rapport, legenda en publiekssamenvatting vast te stellen.
2. De archeologische beleidskaart zoals opgenomen in de 'Erfgoedkaart Oosterhout. Een verleden achter gevels en onder akkers' in te trekken.

Samenvatting

In de regio West-Brabant is binnen de gemeenten Etten-Leur, Moerdijk, Drimmelen en Oosterhout de wens ontstaan om de archeologiekarten te actualiseren. De bestaande kaarten zijn ruim 10 jaar oud en om zowel inhoudelijke als juridische redenen aan een actualisatie toe. Zo zijn in de voorbije jaren nieuwe wetenschappelijke inzichten opgedaan, waardoor op een andere wijze wordt gekeken naar een archeologische verwachting. Ook zijn in de gemeenten intussen vele archeologische onderzoeken uitgevoerd die gedetailleerd inzicht hebben gegeven in de specifieke archeologische context van het gebied. Op basis daarvan kunnen de bestaande verwachtingen worden herzien. Tot slot voldoen de bestaande kaarten niet allemaal even goed meer aan de eisen uit de Erfgoedwet en de Omgevingswet, met name betreffende het aspect dat een archeologische verwachting aantoonbaar dient te zijn. Zodoende wordt uw raad gevraagd de nieuwe kaart vast te stellen en de huidige Archeologische beleidskaart in te trekken..

Aanleiding

In 2012 is het gemeentelijk archeologiebeleid, weergegeven op de archeologische beleidskaart (onderdeel van de Erfgoedkaart) vastgesteld. Bij de vaststelling is aangegeven dat er periodiek een update plaats zou vinden. Op deze wijze kunnen bijvoorbeeld recente onderzoeksresultaten in de kaart worden verwerkt, zodat de kaart steeds nader inzoomt op de actuele situatie. Dit is tot op heden niet gebeurd. In het kader van de Omgevingswet is besloten gemeenten te verwachten archeologische waarden (vertaald in archeologische dubbelbestemmingen) alleen in hun omgevingsplannen kunnen beschermen indien dit aantoonbaar is (het zogenaamd amendement Ronnes). Daarmee wordt het laten uitvoeren van onnodig onderzoek voorkomen.

Archeologische dubbelbestemmingen worden door gemeenten niet zelf bedacht. Zij baseren die op archeologische waarden- en verwachtingskaarten. Waar er onder de oude wetgeving sprake was van 'te verwachten archeologische monumenten', moeten deze onder de Omgevingswet aantoonbaar worden gemaakt. Uit het amendement vloeit voort dat de archeologische verwachtingskaarten verbeterd moeten worden door gebruik te maken van nauwkeurige(re) lokale bodemkaarten, specifieke kennis van de lokale archeologische potentie en inventarisaties van specifiek lokale verstoringen.

Zodoende hebben wij binnen het samenwerkingsverband van de Regio West-Brabant overleg gehad en is in een gezamenlijke opdracht met gemeenten Moerdijk, Etten-Leur en Drimmelen opdracht

verleend aan archeologisch bureau RAAP om de vier archeologische kaarten van de gemeenten te actualiseren. De kaart van Oosterhout is 26 november aan uw raad gepresenteerd en is nu gereed om te worden vastgesteld en de huidige kaart in te trekken.

Kader

Na vaststelling van het nieuwe beleid door uw raad, zal dit middels de eerstvolgende wijziging van het Omgevingsplan, daarin worden opgenomen. Het wettelijk kader wordt gevormd door de Erfgoedwet en de Omgevingswet. Bijgaand beleid voldoet aan die wettelijke kaders.

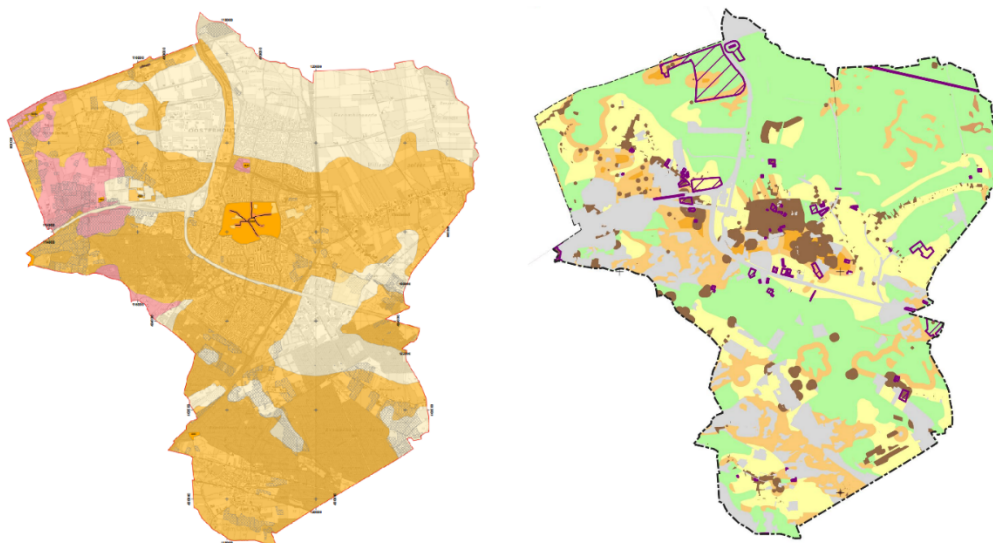
Wat willen we bereiken?

Door de actualisatie van de archeologiekarte wordt de archeologische verwachting voor het grondgebied nauwkeuriger vastgesteld. De nieuwe kaart tot leidt tot nieuwe inzichten en de archeologische verwachting kan voor een aanzienlijk deel van het grondgebied naar beneden worden bijgesteld. Dit zal leiden tot minder onnodig archeologisch onderzoek.

Argumenten en kanttekeningen bij het voorgestelde besluit

De kaart van 2012 kenmerkt zich door grote vlakken met een gelijke verwachting; het grootste deel van de gemeente heeft een middelhoge verwachting, met een onderzoeksplicht bij ingrepen boven 100 m² en dieper dan 50 cm. Met behulp van de gedetailleerde ondergrond toont de nieuwe kaart een veel gedifferentieerdere zonering, die meer recht doet aan de werkelijke lokale topografie. Ook geeft de nieuwe kaart inzicht in de aard, datering en diepteligging van de verwachte archeologie. Het beleid en de vrijstellingsgrenzen zijn daarop afgestemd. Zo is onderzoek pas nodig wanneer archeologische resten daadwerkelijk bedreigd worden door ruimtelijke ingrepen en wordt onnodig onderzoek zoveel mogelijk voorkomen.

Als gevolg daarvan is het areaal met verwachtingen waarvoor een strikt archeologisch regime geldt kleiner geworden. Dat betekent dus ook dat het gebied met een ruimer regime groter is geworden (vergelijk lichtgeel en groen op de oude en nieuwe beleidskaart, zie onder). Het is niet zo dat hier helemaal geen archeologische resten worden verwacht. Door voortschrijdend inzicht is duidelijk geworden dat het landschap ook buiten de woonplaatsen op verschillende wijzen werd gebruikt. Sterker nog, een deel van de hier verwachte archeologische resten getuigen van het (herhaaldelijk) verdrinken en weer ontginnen van een deel van het gebied; feitelijk het DNA van noordelijke deel van West-Brabant. Vanwege de grootschaligheid van de ontginningen, kunnen deze resten echter gedocumenteerd worden door middel van extensievere vormen van archeologisch onderzoek. Dat resulteert in een milde onderzoekslast, terwijl de onderzoeksresultaten van grote waarde kunnen zijn voor het verhaal van het gebied.

Oude beleidskaart versus nieuwe beleidskaart

De archeologische verwachtingszones en dus ook de beleidscategorieën zijn net anders ingedeeld dan voorheen en op basis van voortschrijdend inzicht zijn ook de vrijstellingsgrenzen verdedigbaar aangepast.

Inspraak en participatie

De raad heeft in 2012 beleid vastgesteld op het gebied van bescherming van archeologie. Op basis van nieuwe gegevens en uitgevoerde onderzoeken kan dit in de uitwerking (de actuele kaart) bijgesteld worden. Conform de Inspraakverordening is inspraak bij ondergeschikte wijzigingen niet aan de orde.

Alternatieve oplossingsrichting(en)

Er kan worden besloten de nieuwe archeologiekaart niet vast te stellen. Gevolg hiervan zullen zijn een zwaardere onderzoeksplicht voor grote delen van de gemeente en veel onnodig onderzoek. Dit is niet in lijn met de Omgevingswet waar juist een motiveringsplicht is voor het opnemen van beperkingen ten behoeve van archeologie.

Financiën

Voor het opstellen van het rapport en de kaart is gebruik gemaakt van het krediet "implementatie Omgevingswet" uit 2020, waaruit € 30.000,- voor dit project was gereserveerd.

Vervolg

Na vaststelling zal het nieuwe archeologiebeleid medio 2025 worden opgenomen in het Omgevingsplan. Op 21 december 2021 heeft uw raad besloten in welke gevallen de vaststelling van het Omgevingsplan is gedelegeerd aan ons college. Dit is onder andere het geval indien de vaststelling ten dienste staat van het verwerken van raadsbesluiten (zie artikel 1, lid 5 van het Omgevingswetbesluit delegatie omgevingsplan en voorbereidingsbesluit Oosterhout 2022), waaronder dit archeologiebeleid. Wel zal uw raad te zijner tijd worden geïnformeerd over deze wijziging van het Omgevingsplan. Over de vorm waarop dit zal gebeuren (informatiebijeenkomst of een andere vorm) zal nog (bestuurlijke) afstemming moeten plaats vinden.

Tot het moment dat vertaling in het Omgevingsplan heeft plaats gevonden, blijven de huidige regels in het Omgevingsplan van toepassing. En kan van dit nieuwe beleid gebruik worden gemaakt als onderdeel van de bureau-studie, waarna er (indien nodig) alsnog nader grondonderzoek moet plaats vinden.

Oosterhout 21 januari 2025,

Burgemeester en wethouders.

Bijlage(n)

- 1 Rapport 'Verdronken en teruggewonnen: actualisatie van de archeologiekaarten van de gemeenten Etten-Leur, Oosterhout, Moerdijk en Drimmelen'
- 2 Archeologische beleidskaart
- 3 Legenda archeologische beleidskaart
- 4 Publiekssamenvatting

RAADSBESLUIT

Onderwerp Actualisatie archeologiekaart

Zaaknummer

De raad van de gemeente Oosterhout,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 21 januari 2025,

BESLUIT:

1. De 'Archeologische beleidskaart 'Verdronken en teruggewonnen: actualisatie van de archeologiekaarten van de gemeenten Etten-Leur, Oosterhout, Moerdijk en Drimmelen' met bijbehorend rapport, legenda en publiekssamenvatting vast te stellen.
2. De 'Archeologische beleidskaart zoals opgenomen in de Erfgoedkaart Oosterhout; Een verleden achter gevels en onder akkers' in te trekken.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 25 februari 2025,

de raad voornoemd,

, voorzitter

{{esl:Signer1:Signature:size(200,50)}}

, griffier

{{esl:Signer2:Signature:size(200,50)}}